

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vsa leta 8 g. — k.
" pol leta 4 " — " "
" četrt " 2 " 20 "

Po pošti:

za vsa leta 10 g. — k.
" pol leta 5 " — " "
" četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravištvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznanila:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 80 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Nаша prihodnost.

∞ V Gradcu 7. marca.

Človek, ki tudi v politiki sad spoznanja zgodaj okusi in mu tudi v tem oziru zrine mladostno hrepenenje po idealu, postane hladokrvni politikar računajoč z dejanskimi dogodki — ostane mu pa vedno še goraka ljubezen do domovine in mrzlo sovraštvo njenim nasprotnikom; on razvida, da njegove domišljije o lepi slovenski domovini so bile le — kratke sanje, in spoznava zakon — oster zakon, da eden gospodari nemilo nad drugim: močnejši nad slabejšim. Človek zve, da ima kakor v narodi sploh tako tudi v mednarodnem življenju ta zakon vedno veljavo. In koliko izgledov mu to potrjuje! Naj nam bode dovoljeno vsaj enega tu navesti in sicer iz vsakdanjega življenja, izgled, ki nam vsem ni tuj, v katerem le že premnogo skušenj, in zlo bridkih skušenj imamo. Poglejmo si natančneje n. pr., kako Nemeec Slovincu gospoduje! Ta izgled, ki je za nas tako prozaičen in brez vsega pesniškega lepotečja, nam tudi našo prihodnost naznanja. Cela naša zgodovina je zgodovina tlačanja in borenja proti morivnemu nasprotniku. Ravno tisto nam pa tudi prihodnost žuga. Tlačili nas bodo kakor do sedaj in mi se bomo pogumno borili in še bolj ko dosihmal. Na kateri strani pa bode končna zmaga, je še s zagrinjalom prihodnosti zagrneno.

V krajinah, ki so bile nekdanj slavenske, se sedaj sužnjepotrži Nemci pruskemu maliku uklanjajo in nemško korono kinčajo. Ali to še ni dovolj! Nemčija mora več biti! Očitno se nam očita, da smo le gostje v tuji hiši — na nemških tleh. Na vprašanje, kaj to očitjanje pomeni, je odgovor lehak: Nemci, kakor je znano, niso gostoljubni, mi smo jim tedaj nevšeč in kak viharov dan nam nemški sultan Vilhelm utegne naznaniti, da kot gostje naj Nemcem ne hodimo dalje na pot. Nemčija, kje so tvoje meje? Rena je bila preozka za takega velikana; celo zemljo mora pokriti! Že se na svetem koncilju — pruskem generalštabu — nov dogma kuje: „Bog je zemljo ustvaril, da Tevtonci na nji sejejo in žanjejo.“ Pruski Bog te pravice drugim narodom ni dal.

Do zdaj so nas le počasno ponemčevali počenši z mlado dečo pri krstu in s sivim starčekom nehavši. Meja med Slovenci in Nemci se je do sedaj vsako leto le kako seženj proti jugu prelozila; v prihodnjic bode druga pela; pripravljene moramo biti, da nemški janičari slepo ubogajoči sirovi zvižaji, ki nam le zlo naklepa, bodo s železom v pesti pomagali tolovajskemu rodu na naš račun domačijo pomnožiti. Od juga do severa, od vzhoda do zahoda, od planinskih visočin do morskega obrežja vesoljni svet mora prusk biti!

Do sedaj so se Nemci častno imenovali „Nation der Denker“; se bodo še v prihodnjic drznili ta krasni pridevek si dajati? Jih bomo Slovenci tako imenovali? Mar Francozi? Gotovo ne! Glasi se že pri nas in glasilo se bode, dokler bode nam slovenska kri še po žilah tekla: „s r a m o t a n e m š k e m u p r a p o r u“. Tako glasi se in glasilo se bode na Francoskem, kjer povsod, kamor se je Nemeec pokazal, srca pokajo, oči jokajo, deca strada in žene krvavé.

Pri nas bodo v prihodnjic pravila hohencolerška še vse huje vpeljevali, kakor so jih dosihmal. Prišla bode prej ali slej vrsta na nas: moderni mesias, ves pobožni, od angeljev in — armade obdani Vilhelm bole nas v nebeško kraljestvo — Prusijo spraviti skušal; v

našega obližja visočinah se njegove psalme že mogočno razlegajo.

Nemeec si je na Francoskem prav „Schandmahl“ pridobil, Avstrija trepeta pred Prusijo in se da brzdati po pruskem kočijažu Bismarku. Pri nas Slovincih je Nemeec v slabem spominu. In zakaj ne? Saj je dosti jasno, da Nemci so voljna truma sužnjev vprežena v Bismarkov zmagovalni voz še v višo slavo ga spravljajoča — na naš račun. Prosto mišljenje so Nemci zavrgli, oni le pred svojim malikom na kolenih klečijo.

Nemeec nam je mogočen sovražnik; pozornosti je treba velike in srčnosti, naš duh naj se ne dá preplati, nego ostro naj se zbrusi proti tlačitelju.

Nihče naj ne ugovarja, da naj se s tem tolažimo, ka Nemci nas bodo v miru pustili, vsaj so tudi oni bili še le od Francije klicani na boj. Res je sicer, da so Francozi, „star sovražnik“ Nemčije prvi po njej udarili, da je francoska prenegla roka prva vojni žar v deželi unela: se pa „Nation der Denker“ v svojih šolah ni kaj boljšega učila nego zlo z zlem vračati? in pravo močnejšega vedno naglašati? In zakaj? Samo zato, da grenko sovraštvo ne zamrje, da se vedno podeduje!

Kakor sejejo, tako bodo Nemci želi. Ko bodo svoja dejanja tudi spregledali in njih slabi sad, bodo videli, pred kako temnim brezdnom se nahajajo. Noben narod jim roke ne bode podal — še zaničevani Slovinci ne!

Liga za mednarodni mir in vseobčno svobodo!

—p. Leto 1848. je za konstitucionalizem velike važnosti, človek bi rekel, celo merodajno. Na Francoskem, na Nemškem, v Italiji in v Avstriji so se tečajem dveh mesecev tega leta: februarja namreč, in marca absolutistične monarhije v konstitucionalne pretvorile, sem ter tje je celo republika svojo glavo vzdigovala. To preobraženje se sicer ni brez prelivanja krvi, brez potresov izvedlo, vendar pa napor v dosego konstitucionalizma od strani ljudstva niso nikjer ravno preveliki in pretežavni bili. Svoboda je bila za tadanji v absolutizmu odrasli in odgojeni svet neobična piča, katero je sicer mogel povzicati ne pa prebavljati. Ljudje so rajali in tarnali ne vedó, kako bi vse te lepe svobode v svoj prid in hasen rabili. Tačas narodje, svobode opijanjeni pač niso mislili, da bodo vse njihove svobodnostne pridobitve v dveh, treh letih le še tožne razvaline. Reakcija, na dinastičnih dvorih pitana in skrivaj gojena, je naglo rastla, jačila se in nazadnje kot požrešen molh vse svobodnostne pridobitve požrla in vse zopet v prejšnje stanje preobrnila. Narodje so osupnjeni gledali, pa ravno kakor pridobljenih svobodčin niso razumno rabiti znali, ravno tako jih tudi niso vedeli reakcije braniti. Samo Pruska in Piemont, tačas državi druge in tretje vrste, sta konstitucionalizem vsaj v izvanjski obliki pridržala. Kolik je bil to dobiček za te dve državi, dotično za Nemce in Italijane, pokazalo se je denašnje dni, ko ste se, Nemčija pod vodstvom Pruske, Italija pa pod vodstvom Piemonta zedinili. — Nepričakovano in nenadano vzpeli reakcije je bil povod, da so svobodnostni in demokratični elementi Evrope v sebi občutili potrebo zedinjenja svojih moči in svojega delovanja, ter se v ta namen v eno ligo zvezali, imenovavši jo: ligo za mednarodni mir in vseobčno svobodo.

V očigled krvavega mečarenja dveh krasnih narodov: Nemcev in Francozov, ktera sta bila po Hohen-

collerih in Napoleonidih drug na drugega našuntana, in cvet njihov mladeži na bojno tererišče gnana, mislimo da ne bo odveč in v zal čas, če o tej ligi katero povemo.

Program lige povedan je ves že v njenem naslovu. Evropska demokracija se je prepričala, da se dadó vojske in boji med posameznimi narodi za celo preprečiti. Kakor se dva razumna moža, če sta v kateri zadevi vzkiž prišla, ne pretepata, ne mečeta, po zemlji valjata in trgata, ampak svoje medsebojne zadeve z lepo poravnata, zakaj se to ne bi tudi med celimi narodi izvesti dalo, če v kateri zadevi med seboj vzkiž pridejo! In nazadnje sredstvom boja le tisti svoj namen doseže, kateri je močnejši, ne pa tisti, kateri ima pravico. Boji so bili in ostanejo nemoralno sredstvo za dosego narodnih namenov in za poravnanje narodnih preprirov. Kdor narode v boje goni, to so dinasti in drugi državni mogočniki, pregovor pa pravi, da se morajo narodje lasati, kader se kralji med seboj prepirajo. Sicer se od neke strani trdi, da so mednarodni boji potrebni, da narode jačijo in mladijo, da dušne in telesne sile urijo, ter da so edino sredstvo proti grezu, v katero bi se inače človeško društvo vgreznilo. Kdor to trdi, ne veruje, v napredek humanitete. Kdor pa na-njo veruje prepričan je, ka bo človeštvo enkrat — do tiste stopinje humanitete prišlo, na kateri stojé bo konec naredilo vsem mednarodnim bojem. Kdor se bo še junaka in viteza skazati hotel, ta bo moral si drugo polje poskati, in sicer nekrvavo polje. V krvavi haljini storjena dela se ne bodo več kot slavna dela v zvezde kovala, ampak kot za človeštvo nevredna obsodila. Mir in svoboda! to je denes politični program sveta in človeštva. Pod tem praporom se more uresničiti mitični zlati vek za človeštvo. Pod tem praporom je prostor za vse narode, za vse politične in socialne stranke, razen onih, ki hoté iz politike osebne koristi in vmazane dobičkarje na škodo drugih narodov ali svojega bližnjega vleči.

Ker je mogoče, da med posameznimi narodi prepri nastanejo, ima se za poravnanje takih preprirov vrhovno sodišče: Evropski areopag postaviti. Pred tem sodiščem se bo krojila pomiritba, kateri se imate obedve preprični stranki podvreči, enako kakor se podvrgavajo stranki v civilni pravdi izrečeni razzodbi. Stranka, ktera se ne bi htela pomiritbi podvreči, ima se koj iz federacije narodov izključiti. Evropska demokracija vidi v mednarodnih bojih tisti vir, iz kterega izvira vse zlo denašnjih časov, in vse nadloge, ki človeško društvo posebno pri nas v Evropi od veka do veka huje tarejo, namreč: stoječe vojske, neizmerni državni dolgovi, veliki davki, opustošene dežele, potoki krvi in solz! Nazadnje pa vse te nadloge še niso najhuja nesreča. Vojne so izrodile dve socialni pošasti: aristokracijo in suženstvo, — gospode in hlapce, — cezarizem in servilizem, — krive pojeme o časti in slavi! — in to je še vse večje zlo, nego gore našete nadloge.

Liga za mednarodni mir in vseobčno svobodo je nadalje prepričana, da se mednarodni mir dotle izvesti ne dá, dokler so v Evropi dinastične države, in za tega delj je njeno delovanje posebno na to obrneno, da se evropske države razdinastijo, ter da se na mesto monarhij vpeljejo republike, in sicer ona vrst republike, ki se jej pravi socialna republika. — Liga za mednarodni mir in vseobčno svobodo hoče v političnem oziru iz evropskih držav to narediti, kar so bile po pri-

lici federirane države stare Grecije, in kar so denes federirane avtonomne države v Švicarski in v severni Ameriki; — ona hoče narediti: federacijo evropskih po narodnostih razdeljenih držav. Vse te države bi imele za skupne zadeve enparlament, za medsebene navzkrižnosti pa, kakor smo že gore rekli, eno vrhovno pomiritbeno sodišče. Začasno smatra liga svoje glavne skupščine že denes kot tak parlament, in evropska socialna demokracija te njene glavne skupščine tudi kot svoj vkupen parlament pripoznava, ter se ravna po njegovih sklepih. Liga neče za Evropo univerzalne republike, kot nek analogen univerzalne monarhije, kakoršno so n. pr. nemško-rimski cesarji tečajem celega srednjega veka stvoriti si prizadevali; pa tudi analogon takšne ne, kakoršno je prvi Napoleon železom bojnega orožja skovati hotel. Liga neče Evropo centralizovati, ampak federirati, kajti samo v federaciji enakih elementov vidi poročstva svobode; nasprotno pa v centralizaciji klico, iz ktere prej ali poznej nesvoboda nikne. Da v federiranih evropskih republikah ne bo noben narod nad drugim „führerschaft“ imel, to ni treba še posebe omenjati.

Prvi veliki shod evropske socialne demokracije je bil leta 1851. v Londonu. Na tem shodu se je konstituirala liga za mednarodni mir in vseobčno svobodo tako, kakor se nam denes predstavlja. Za tem prvim shodom jih je več sledilo, s prva na Angleškem in v Belgiji, pozneje pa v Švicarski. Zdaj se obdrževajo navadno v Ženevi (Genf) — kjer ima liga tudi svoj stalen odbor. Na glavne skupščine prihajajo poslanci velikih evropskih političnih društev, kakoršno je n. pr. da samo eno omenimo, komitet evropske revolucionarne propagande v Londonu. Na glavne skupščine prihajajo glasoviti demagogi, socialisti, žurnalisti, publicisti, advokati, državniki, obče pripoznane politične kapacitete in avtoritete, literati, emigranti, in enake baže ljudje iz cele Evrope. Izmed Slavenov udeleževali so se do sedaj mal lignih skupščin posebno Rusi, manje Poljaki. Ruski socialni nazori, kakor so bili v lignih glavnih skupščinah po ruskih zastopnikih razviti, zadobili so obče odobrenje in pripoznanje zapadno-evropskih skupščinarov. Komunizem ruske teritorialne občine, in kolektivizem ruskih obrtnijskih družb: ta dva socialna slavenska ustroja inata se denes v socialističnih krogih zapadne Evrope kot uzori socialnega reda, in vse zapadno-evropsko socialno gibanje se je na to vrglo, da ta dva specifično rusko-slavenska socialna ustroja tudi na Evropin zapad presade. Vse teorije Fouriera, St. Simona, Humen in sto in sto drugih socialističnih pisateljev o preustroju socialnega reda so se razsule v prah, ko se je zapadu socialen red predočil, kakoršen v ruskem narodu že tisoč let obstaja.

Sklepi in izjave, izrečene na glavnih skupščinah mirovne in svobodnostne lige niso brez vpljiva, brez vzpeha ostali. Tukaj jemljemo samo tako zvano „Genfer Konvention“ v misel. Ona je sad lige. Denes

so že evropske države humanitarna načela, izražena v tej konvenciji, si osvojile. V Ženevski konvenciji je namreč humanitarna ideja, da ranjeni in bolni vojniki ni sovražnik, da bolnice, kulturni in humanitarni zavodi stojé pod zaštitom celega človeštva in zavolj tega tudi izven delokroga sovažnikovih operacij, in kar je še več njenih ustanov.

Mirovni shodi bodo brzkone čem dalje večji vpljiv pridobivali. Posebno zanimiva in važna bo prihodnja glavna skupščina, na kateri bo ravno končana nemško-francozka vojska, in ustanovitbe sklopljenega mira gotovo imeniten predmet razpravljanja.

Dopisi.

— r.p. — **Iz Ljubljane, 3. marca.** [Izv. dop.] Konšt. drubal je rešena hude mōre, ktera jo je tlačila do sedaj. Vprašanje zaradi župana je namreč srečno dognano. Zastonj so si toliko časa mučili možgane, ni ga sposobnega mej njimi, vsi kandidatje, kakor Recher, Laschan, Pirker, Schrei i. t. d. se zopet polože nazaj v drvarnico, kajti dosedanji mestni župan dr. Suppan je sklenil, županovati še toliko časa, dokler bo posloval sedanji mestni zbor, tedaj še eno celo leto. Še leto in dan bo tedaj trajalo nemčursko gospodarstvo, petem bo slovesen pogreb ustave in nemčurskega gospodarstva, katerih tako nobeno ni mestu niti v korist niti v čast. Le na delo mestni očetje, Vaši dnevi so šteti. Prodajte še, kar utegnete, pomnožite dolgove, delajte proteste in resolucije in pišite zaupnice in nezaupnice, kajti niti smrt niti smrtnjak Vam ne dasta daljega obroka.

Znani časnik „Wehrzeitung“, list enacega smisla kakor „Tagespresse“, ki je navdušeno pisarila za Francoze in nosi vsigdar svobodo in enakost na jeziku, dokler se ne govori o Slovanih, ta list tedaj prinaša že nekoliko časa listke o Dalmaciji, ktere je pregrešil baron Amand Schweiger v. Lerchenfeld, c. k. častnik v kranjskem polku baron Kuhn, št. 17, sedaj stanujoč v Ljubljani. Svoje časnikarsko življenje je pričel imenovani gospod baron pri „Tagblattu“ in Laibacherici, v ktera lista je potisnil nekoliko feljtonov. Skrpal je tudi neko vseloiigro, ktera je pa jako „simple“ in je napravila v ljubljanskem gledališču sijajen „fiasco“. Gospod Schweiger se je baje do sitega nasrebal Tagblatt-ove inteligence, to vsaj kažejo njegova poročila o Dalmaciji. Da bralci, ki ne dobé lahko „Wehrzeitung“ v roke, vedó kake izraze rabijo zastopniki inteligence in kapitala, hočemo posneti nekoliko stavkov iz Schweiger-jevega spisa. V št. 25. „Wehrztg.“ imenuje gospod Schweiger Dalmacijo avstrijski Algijer. To je še milostivo. Dalje pa je v isti številki: „Die Rohheit ist bei den Bewohnern Dalmatiens bis zu einer Höhe gediehen, die ebenso leicht den Aschanty's oder den Kongonegern anzupassen wäre.“ Na drugem mestu govoreč o ženstvu dalma-

tinskem pravi: „Eine Schaar solch' auserlesener Geschöpfe sittlicher Verkommenheit, denen man noch das mildernde Epheton „zartes Geschlecht“ heizulegen pflegt.“ Ali: „Heulend umstanden die verthierten Weiber den Platz“, ali dalje: „Erschrecken erregend waren die Physiognomien dieser nahezu Ganzwilden“ i. t. d. Da plemeniti gospod častnik o Dalmatincih govori kakor o pijancih, ki iz človeških črepinj pijo žganje, da jih primerja zverinam, da trdi, ka je Dalmacija dežela, kjer cvete azijatski barbarizem, se že samo po sebi ume. Če je že čudno, če človek, kakoršen je gospod Schweiger, ki ne zna nobenega slovanskega narečja, sodi o narodu, čigar jezik, navade in običaji so mu neznan, je še bolj čudno, če tako izključivo vladin list, kakor „Wehrzeitung“ meče izmišljeno blato na domače narode. Če je Dalmacija res nekoliko zaostala, kdo je temu kriv, kakor le edino Lahe podpirujoča vlada. Sicer so pa Dalmatinci že po naravi vsaj toliko omikani, kakor marsikteri solnograški in avstrijski kmet. Krivošijanci pa so pokazali, da znajo strategijo in taktiko boljši nego naši častniki, ne izvzemši gospoda Schweigera, kteremu kličemo v spomin Preširnove besede: Le čevlje sodi naj kopitar. Sicer pa ostane vedno resnica, da kdor drugemu očita premalo emike, jo gotovo še sam premalo ima. Dalmatinci so krepek, pogumen in lep narod, naši najboljši mornarji, njih ženstvo je še nepopačeno, to bo menda vsaki priznal, če pa gospodu Schweigeru gornjo-štajerski „krofi“ i. t. d. bolje dopadajo, je to morebiti njegova „noble Passion.“ Da so pa Aschanty in Kongo-zamorci že tako visoko omikani, naj nam blagovoljno gospod baron Schweiger še dokaže, saj jih mora poznati, morebiti je celo do njih potoval, ker tako odločno o njih piše. —

Iz Ptuja, 6. marca. [Izv. dop.] Tukajšnje okrajno zastopništvo si je 20. februarja izvolilo novega načelnika, ker se je g. notar Franco Rodoschegg iznebil težkega jarma, voditi tako neudano in neotesano opozicijo, kakor je v tukajšnjim zastopništvu. Pa koga so izvolili nasprotniki narodne prosvete in narodnega napredka? — Saj nimajo več kakor enega moža med seboj, na kterege vsa dela nalagajo in kateri za njih misli in obrača; nimajo druga nego dra. Strafeleta. Naložili so mu županstvo ptujskega mesta, pozvali so ga v okrajni šolski svet, napravili so ga za voditelja tukajšnje hranilnice ter mu izročili za naš gmotni napredek tako važen posel; mož pa še ima tudi nekaj v pisarnici kot odvetnik opraviti, tako da nihče ni mislil, da bode še hrepenel po načelstvu okrajnega zastopništva. Prevzel ga je z veseljem. Ali znamenito je, kako je to prevzete razlagal in podlagal; rekel je, da je sicer rad načelnik okrajnega zastopa; da pa delati za-nj res ne bode mogel nič, ker že ima po drugod toliko posla; delo bode prepustil svojemu namestniku. Čast pa si bi pridržal sam zase! —

Koga pa so si izvolili za namestika? Ravno tistega gospoda, Ferd. Raisp-a, kterege je národna stranka

Listek.

Francozi pod Napoleonom Bonapartom 1797. leta prvič na Slovenskem.

(Iz Vodnikovih „Ljubljanskih Novic“ 1797. leta.)

Predgovor.

Kar mielim tukaj podati blagovoljnemu čitatelju, prepisal sem ter kronologično uredil iz prvega tečaja Vodnikovih „Ljubljanskih Novic“ 1797. leta. Prvič utegne ta odlomek biti zanimljiv s tega, ker pripoveduje nekoliko zgodovinskih činov, v katerih se je v obširnej meri na prvo pokazala dušna sila velikanskega moža, ki je bil potem sam ob sebi tako visoko vzletel, kakor je kasneje globoko padel. V laškej vojni 1796. in 1797. leta je namreč po vsem širocem svetu preglasovito zaslulo ime francoskega vojnega načelnika Napoleona Bonaparta, kateri se je bil potem vzdignil uže 1799. leta za prvega konsula, 1802. leta za dosmrtnega konsula francoske republike, ter 1804. leta za francoskega cesarja. Po nebrojnih zmagah je ukazoval malo ne vladarjem vse Evrope, tudi zdaj tako

silovitim Nemcem še posebno, — dokler so njegovo moč združeni samodržci po mnogih krvavih bitvah stoprv 1815. leta do dobrega uničili ter njega samega za vselej odstavili od cesarstva. A v naših časih je dolanskega leta Francozom zopet vladal njegovega rodu naslednik, Napoleon III. V zadnji prusko-francozski vojni je ita izgubil krono, ter kakor je podoba, ni se nadejati Napoleonovičem, da bi zopet kateri izmej njih še kdaj v roko dobil osodo francoske zemlje. — Drugič je ta odlomek zanimljiv tudi zategadolj, ker Vodnik stvari največ tako popisuje, kakor so se pred njegovima očima godile po Slovenskem, zlasti v Ljubljani. Ako v „Ljubljanskih Novicah“ res nikjer ne čitamo z jasnimi besedami, vendar iz njihovih vrstic dovolj odseva, da so se bili naši dedje s Francozi pozneje tako sprizajznil, kakor so se jih iz početka bali, in mej prvimi francoskimi prijatelji je bil Vodnik sam, čegar najkrajnsnejša pesem je nekoliko let potem prepevala baš Napoleona. A ugibični izobraženi Francozi so se res tudi znali priljudno vesti, in o svojem prvem prihodu k Slovincem niso bili nikjer tako barbarski, nikoli tako neusmiljeni, kakor nemški rod letos in lani na vojski. Čitali bodemo celó to, da so ljudem

po Ljubljani siloma pač jemali Cesarski, a nikdar ne Francozi.

Kolikor se tiče moje pisave „Ljubljanskim Novicam“ vzetih poročil, nič ne tajim, da se res nisem tesno držal povsod Vodnikovega peresa, ker je treba, da to priobčilo v novinah bolj želi ustreči denšnjemu čitateljstvu nego iskati jezikoslovno-zgodovinske vrednosti. Izbral sem torej pravopis svoje dobe, kakor po vsem svetu delajo vsi izdatelji starejših knjig in spisov; tudi kako stvarco sem kedaj ogladil, ako sem jo mogel brez velike izpremembe prvotnih besed. Največ zadrege so mi v tem delali mnogi razglaši, katerih morebiti vseh Vodnik niti sam poslovenil ni. Smel bi vendar izreči, da je v pisavi značaj sploh ostal povsod res Vodnikov, kolikor se je največ dalo. Zato sem zvesto ohranil vse jezikove različnosti, da-si nekatere mej nami denes že nenavadne, često celo nedosledne, samo če jih slovnica kolikaj opravičuje. Nedoslednost je ostala tudi v sklanjavi in pisanji laških krajev in tujih osebnih imen, v čemer je Vodnik sam zeló omahoval. Res je stvar težavna, ker človek često ne vé, kako bi pisal, ter ali bi in kako bi sklanjal imena, ali nesklanjana rabil, da ga čitatelj

volila za načelnika, češ da naj narodnjaki kosti obirajo. G. Raisp. se je pa odpovedal namestništvu, kterega nihče ni hotel prevzeti, dokler se ni g. grofu Wurmbrandt-u vrnilo. — Tako se nam naši nasprotniki zmerom posmehujejo, a mi skoraj roke križema držimo.

Rodoljubi, urno na noge, v vsaki fari ptujskega okraja naj se osnuje društvo, kakor pri sv. Lovrencu v slov. goricah; nevarnost je velika za naš napredek, za naš blagostan; le omika je v stanu, nas pogube rešiti. Kje pa so naša omikalna društva, kaj dela političko društvo v Mariboru? Ali smo se kaj naučili od „Volk sbildungsverein-a“ v Gradcu, ali ga bo de tiskovno društvo posnemalo? Naši nasprotniki so delavni; bodimo tudi mi! — Drugokrat več o posamnih nasvetih in o delovanju okrajnega zastopa. —

Iz Planine, 6. marca. [Izv. dop.] Že nekaj let je preteklo, kar smo tu imeli čitalnico, v kateri so se zbirali rodoljubi sleherni večer; narodna zavest, o kateri se poprej skoraj govoriti ni moglo, budila se je med ljudstvom v srčno radost takratnih vrlih domačinov, skrbelo se je za društvene zabave, videli smo predstavljati nekaj gledaliških iger s prav dobrim uspehom in življenje v našem trgu je bilo vedno živahnejše. A nemile okolnosti kakor tudi stara bolezen, nesloga, bile so krive, da je čitalnica zaspala, mnoge poskušnje doktorjev in nedoktorjev, jo zopet oživeti, bile so brez uspeha, pozabilo se je s časom na vse in zadnji requiem jej je zapel pater Antonius, ko jo je flegmatično kontumaciral. A vlani je stopil „Sokol“ v življenje; marsikter birokrat in starokopitež, tudi nekatere bariške duše so mu prerokovale že o porodu le kratko življenje, mislili so si, da mu obstanek nikakor ni mogoč. Pa jako so se motili; iz pravih domoljubnih src obstoječe društvo se je v kratkem ojačilo tako, da za njegov obstanek ni nobene skrbi, narodna zavest se je jela buditi tudi med prostim ljudstvom, kar se je prav lepo pokazalo pri cerkniškem taboru, kamor je našega Sokola spremilo nad 200 čvrstih mladeničev. Stavili smo v to društvo popolno zaupanje, in nismo se motili, kajti zabava, katero nam je včeraj napravilo s petjem in šaligrigro „župan“, zadovoljila je gotovo vsacega ako ne prekosila naše pričakovanje. Da imajo pevci naši izvrstne glasove, da jo krepko in lepo vrežejo, to nam je bilo že znano, vsaj je še g. Ogrincu dopalo, ko so Sokoli, sedeči pod orehom prepevali narodne pesmi, tako da je stari mož pri neki pesmi celo skušal svoj hripavi glas. To so tudi včeraj pokazali, peli so prav dobro. Da se bo igra „župan“ dobro obnesla, nadejali smo se itak, ker so se igralci jako marljivo pripravljali in na vsakako si prizadevali, da bo prvi nastop imel dober utis. Nismo se prevarili, a priznati moramo, ka se je igra vršila boljše nego smo mislili; vsi igralci so popolno zadostili vsak svoji nalogi. V obilnem številu zbrano občinstvo jim je skazalo popolno svojo zadovoljnost s splošno pohvalo. Le tako naprej, vrli Sokoli, ne ustrašite se truda in žrtev, pot, katero ste nastopili.

je hvalevredna, dela vam čast, ponosni znate biti, da ste vi v narodnem oziru oživeli zopet naš trg, ko smo skoraj se bali, da bo narodna zavest se tukaj popolno izgubila in da bodo nastali časi, ktere bi si marsikdo vaših nasprotnikov želel. Ne udajte se, in napravite nam kmalu zopet tako zanimiv večer. Na zdravje!

Politični razgled.

V državnem zboru je Hohenwart predložil neke male spremembe volilne postave na Českem in in Moravskem; poslanci so potem začeli interpelirati o vsem mogočem in nemogočem. Figuly je vprašal vlado, kaj hoče vlada storiti linškemu škofu, ki je svojemu duhovstvu oklical, da so šolske postave protivne božji pravici in da torej niso pravoveljave, Seidl je interpeliral zaradi Zimmermanna; drugod s'ovane interpelacije so edina rešitev za poslance à la Seidl. Korar Ginzl svetuje, naj se dušnim pastirjem plača povekša stanu in časti primerno. Potem se volijo zapisnikarji, med ktere je voljen posl. Luka Svetec in rešijo se nekatere malovažne zadeve. H koncu poslanec Fux vlado interpelira, kako da je mogla prepovedati slavljenje nemških zmag, ki so se vendar smeleslaviti v Innsbrucku, Beljaku in še v nekterih drugih krajih, in kako se dá ta prepoved v zvezo spraviti z Beustovimi prusofilskimi depešami. Interpelacija se je ministerskemu predsedniku izročila. V necem odboru so si glavo ubijali o veljavnosti volitev kranjskih državnih poslancev. Skleniti niso mogli nič.

Vlada je skoraj po vseh nemških mestih prepovedala demonstrativno in javno slaviti nemške zmage na Francoskem. V Gradcu, na Dunaji itd. so delali velike priprave; zdaj je med avstrijskimi Prusi veliko jeze zaradi vladne prepovedi. Maščujejo se s tem, da se drug družega privatno vabijo na pojedine in v prusko-nemško-izdajalskem smislu toastirajo ter vse to brž po telegrafu raznašajo po svetu.

Toliko je gotovo, da se grof Hohenwart s Čehi dogovarja o prihodnjem delovanju in da je bil dr. Rieger te dni že večkrat sprejet od ministerskega predsednika. Kaj se je dogovorilo, o tem ni nič zanesljivega znano. Centralistične novine se trudijo in ugibljejo, a uganiti ne morejo nič. „Zuk.“ ki se dela, kakor da bi nekaj vedela, precej zavito pripoveduje, da vsem težavam kljub vendar še ni obupati, da bi se ne dale sedanje prevelike državpravne homatije razmotati. „Mejusobno zaupanje (med Čehi in ministersvom?) — piše „Zuk.“ — raste od due do due; bolj in bolj ter jasneje se kažejo pota, ki jih bo treba hoditi, in ta pota so bolj gladka in bolj široka, kakor se je od kraja mislilo.“ Tú ni mnogo povedano in vsakdo naj si stvari tolmači kakor mu drago. V vladnih listih se bolj in bolj kaže, kakor da bi hotela vlada državni zbor razpustiti in razpisati nove volitve. Ako

bode vlada res kaj tacega hotela storiti, mora se poprej z državopravno opozicijo pobogati, sicer ne spravi sploh nobenega državnega zbora več vkup.

Vlada v svojih organih naznanja, da svojih predlogov toliko časa ne bo de drž. zboru predložila, dokler se ne potolaži strastna in zoperna sovražnost nekterih poslancev proti vladi. Isti organi skrbé tudi za kratek čas. Vladni „Frdbl.“ pravi gledé tirolske brambovske postave, ki se je drugače potrdila, nego je bila sklenena, da so se le po pomoti v potrjeno postavo urinile nekatere nerednosti in da bo vlada skušala vse popraviti v sporazumlji z deželnim zborom tirolskih. Takih pomot je pa več nego 20. Koliko mora biti vladno zaupanje v avstrijsko lahkovernost, ali pa kolika zmešnjava v ministerskem poslovanju, če se more v eno samo postavo uriniti — 20 pomot!

V francoskem narodnem zastopu so nekteri radikalci med temi L. Blauc, V. Hugo i. dr. nasvetovali, da se naj proti prejšnji vladi za nacionalno obrambo prične pravda in naj se postavijo vsi udje te vlade v obtožno stanje. Nasvet gotovo ne bo obveljal, vendar je dokaz, da je mnogo nezadovoljnežev, ki se nikakor ne morejo sprijazniti z mirom in sedanjim položajem.

Po telegrafičnih vestih iz Pariza so se tam 6. t. m. po noči uneli resnični nemiri. Med „ruščimi“ radikalci in med vojaki je prišlo do krvavih bojov, v kterih so se posluževali tudi topov proti ljudstvu. Ta vest se bode morala še le potrditi. Če se potrdi, potem ni mnogo upanja, da bi se narodno zastopništvo iz Bordeaux preselilo v Pariz, kar nekteri poslanci med temi Thiers sam jako želé. Parižki poslanci žugajo, da bi izstopili iz zastopništva, ako se ne preseli v Pariz.

Razne stvari.

* (V Konjicah) so se pretečeni teden nekteri jetniki spuntali. Zakaj? ker nimajo zadosti prostora, da bi se po volji sprehajali, potem jim krub in meso nista bila več všeč. Komisija je hrano pregledala, ter spoznala, da je vse v redu, ali dva jetnika sta se na biriča postavila, ter nista hotela s svoje kočice ali celice iti. Jetničar jima po sodnikovem povelji železje natakne, ali kmalu sta si ga odložila. Eden se je pridušil, da tukaj noče več jesti, če tudi gladu umrje, hoče kam drugam priti, kjer je več prostora — ali pa kakšnega zaslužka, ker je izučen črevljar. Drugi teh puntarjev je že pol leta v tamošnji jetnišnici in še ima pol leta ječe, pa še le zdaj se je spomnil, da tukaj mu ni prestat. G. okrajni sodnik jih pa lepo tolaži, le naj potrpijo, dokler pride iz Celja odgovor, kamor je v njihovem imenu za premeščenje prosil. Kdo je po zimi več siromak, ali tak rokomažar ali pošten kmet? V nedeljo dobi pol funta (15 lotov) frišnega mesa, v ponedeljek 3 cmoke, kterih vsak 1/4 „funta“ tehta itd. Vsako soboto frišno obrisavko, srajco po pranju itd. Kaj

umeje, kar je glavna potreba. Zatorej te vrste omahovanje, katerega vendar sam ne odobravam, nahaja se tudi v mojem nižje podanem kratkem posnetku o dogodbah 1796. in 1797. leta do tiste dobe, ko začinja sam Vodnik poročati. — Še mi je dostaviti: ker „Ljubljanskim Novic“ zdaj ne morem dobiti v roko, da bi vnovič primerjal, zato se je utegnulo pri posameznih dnevnikih številkah raznih mesecev, katere sem Vodnikovemu poročilu pridal največ jaz, pripetiti, da je kedaj za kak dan pomote, česar vendar ne vem.

Da bode vsacemu iz raznovrstnih čitateljev „Slovenskega Naroda“ jasnejša stvar, katero nam pripoveduje Vodnik, zdi se mi treba povedati ob kratkem, da je bila 1796. leta francoska republika protivno Avstriji poslala tri vojske: dve na Nemškem ob reki Renu, a tretjo na Laškem. Ob gorenjem Renu je zapovedoval francoski voditelj Moreau, ob dolenjem Jourdana na Laškem 27 let stari Napoleon Bonaparte, 27. sušča prvič nastopivši laško poveljstvo. Jourdana je avstrijski veliki vojvoda (prinec) Karel zmogel pri Würzburgu (3. septembra); Moreau je bil predrl na južno Bavarsko, od koder se mu je bilo vendar umekniti in pridružiti bežečemu Jourdanu.

Na Laškem je srečnejše delal Bonaparte, ki v bitvah pri Montenotte, Millesimo, Dego (12. 14. aprila) od Avstrijcev odcepi njihove zveznike Sardinca, katere ločene pri Mondovi (22. aprila) tako potare, da jih prisili miru iskati. Tudi avstrijski voditelj Beaulieu, 71 let star mož, bil je zmagal pri Lodi (10. maja) ter pozneje pallen v Tirole. Parma, Modena, papež in neapoljski kralj od Bonaparta drago kupijo mir ali premirje. Sredi 1796. leta se počno veliki boji okolo trdnjave Mantove, kjer Bonaparte obsede Avstrijce, katerim cesarski poveljnik Wurmser 50.000 vojske iz Tirol privede na pomoč. Bonaparte naglo vstane od Mantove, ter pri Lonato najprvo zmore Gvozdanoviča, ki je vojeval osebljen od Wurmserja, katerega tudi podere pri Kastiljone (to oboje od 31. julija do 5. avgusta) in vrže tudi njega v hribe. Uže septembra se Wurmser povrne ter z njim Davidovič, zopet osebljeno gredoča. Bonaparte zmore (4. septembra) Davidoviča pri Roveredu ter zgrabi potem še Wurmserja, ki uteče v Mantovo, katero Bonaparte zopet obstavi in zapre. Šla je novembra tretja avstrijska vojska na Laško: Alvinci je vodil 30.000 a Davi-

dovič 25.000 vojakov. Alvinci je omagal v tridnevnem boji (15—17. novembra) pri Arkole, a Davidovič je bil pozneje stisnen zopet na Tirolsko. Avstrija pošlje januarja meseca 1797. leta uže četrto vojsko Mantovi na pomoč. Alvinci je šel po dolinah ob reki Adiči (Eči) a poveljnik Provera od Forlanskega. Bonaparte zmore Alvincija pri Rivoli (14.—15. januarja) a Provera prisili pred Mantovo (16. januarja), da mu se uda. (Ta dva boja popisuje tudi Vodnik.) Mantova sama pade 2. dan februarja meseca. S pomladi pošlje Avstrija še 40.000 pete vojske, mej njo obilo novakov, pod velikim vojvodom Karlom; a tudi Bonapartu privede Bernadotte 60.000 krepke pomoči. Karlu se je bilo torej samo braniti in umikati brez večjih bojov. (Tukaj se upravo zdržema počenja Vodnikovo pripovedovanje.) Nam je samo še dostaviti, da je potlej v Ljubnem (Leoben) mir bil zmenjen (18. aprila) a v resnici končno dogovorjen ter podpisan v vasi Campo Formio blizu Vidma (17. oktobra.) Avstrija je izgubila Belgijo in laško zemljo do reke Adiče, a zato dobila beneško deželo na suhem z Dalmatinsko vred; kajti Bonaparte je v tem bil tudi že Benečane upokoril.

(Dalje prih.)

pa dobi kedar je post! kaj — dva funta kruha — in frišne vode kolikor se mu je ljubi, si tudi lahko dobro rebra podloži. Po tem potu se ne bomo potepuhov rešili.

* (Adjunkt Klausner in minister Habietinek.) Sevniški nemškutarski adjunkt Klausner je šel na Dunaj pravosodnjega ministra nadlegovat, naj bi ga naredil za c. k. sodnika v Sevnici. Klausner se s svojim dosedanjim službovanjem ni mogel pobahati, torej je samo — obetal in rekel, da hoče, ako sodnik postane, vse sodnijske posle opravljati brez adjunkta. Minister Habietinek mu odgovori: No, so weit sind wir noch nicht, dass wir um Bezirksrichterstellen handeln müssten! in Klausner je bil raznenađen — odpuščen.

* (Politično društvo v Fravhaju) ima 12. t. m. ob 1/4 uri popoldne v gostilnici g. Grta svoj občni zbor, v katerem se to govorilo: o imenitnosti volitev in o sedanjem položaji Slovencev proti drugim narodom avstrijske države, o tiskovnem društvu v Mariboru in o šolskih zadevah. Fravhajčani se nadejajo, da se bodo tudi narodnjaki od drugod zbrali k temu shodu. —

* (Železniška koncesija.) Dr. E. H. Costa, odvetnik v Ljubljani; J. Getzel, posestnik in župan v Kamniku; J. A. Hartman, kupčijske zbornice odbornik v Ljubljani; brata Florijan in Drag. Kostnik na Dunaji, Tomaž Novak, Janez Pribyl, Miha Stark in drugi s pri c. kr. kupčijskem ministerstvu prosili dovoljenja, da bi se smeli lotiti tehničnih pričetnih del za železniško črto iz Celovca, oziroma Sinjce vasi čez Ljubljano v Karlovec, iz Celja čez Loko v Gorico s pristranskimi črtami iz Preddvora v Tržič, iz Vrčiča ali Črnomlja v Kočevje, iz Črnomlja v Ogulin, in iz Zelina v Idrijo.

* (Razpisana) je služba c. kr. okrajnega sodnika v Kočevju. Letna plača 1300, oziroma 1500 f.

* (II. volilni razred ljubljanski) je volil sledeče mestne očete: Karl Deschman, dr. pl. Kaltenecker, Leop. Bürger, Anton Laschan. Narodna stran se volitve ni udeleževala. Tako tudi ne v III. volilnem razredu, kjer so izvoljeni nemškutarski kandidatje rokovičar Bilina in trgovec Lassnik.

Listnica vredništv.

G. dopisniku iz Konjic: Hvala za Vaše sočutje. Omenjeni gospod nam ni o Vaši sodnji ničesa poročil. — G. R. v C.: Vaša stvar je res važna in zanimiva. Priobčite jo na svoj risico, če imate blizu kje pogumnega advokata. Mi ne moremo za njo prejemati odgovornosti, imamo svojih homatij dovolj in še za te si moramo pravdosrednika iskati — v Ljubljani.

Dunajska borsa 8. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih	59 fl 23 kr
Enotni drž. dolg v srebru	68 " — "
London	124 " 15 "
Srebro	122 " 26 "
Napol.	9 " 90 "

**Decimalne in centimalne
(mostne)
tehtnice**

se narejajo in prodajajo po najnižji ceni v
tovarni

Franceta Pibrove-a
(4) v Kropi na Gorenjskem.

Edina zaloga najnovejših znajdeb.

Svarilo. Po meni v kupčijo spravljena „Pasta Pompadur“, ki je kot izvrstna skokoma našla obče priznanje, nekoliko časa neke firme ponarejajo, naj torej p. n. občinstvo zvé, da se edino prava izvorna obrazna pasta dobiva le pri podpisnem. Ona hitro vse odpravi spuščaje na obrazu, sajevce, pege, šinje, sploh ohranjuje, olepšuje in mladi obraz. Piskere po gld. 1.50

Vse je mogoče. Kdo bi bil prej vrjel, da se bo znašlo, kako oko varovati pri vtikanji niti v iglo; s prostim prav umnim orodjem se je posrečilo, da more slabo oko tudi v mrtnu v najtenjo iglo lahko vdéti nit, in velja ta strojček s podukom le 25 kr.

Zobje ne bole več. Vsak zobobol, izvirajoč iz ravnice ali prehlada, se mahoma ozdravi z novimi berolinskimi zobnimi kapljami. Poročstvo tako gotovo, da se vrne denar, ko bi kaplje ne pomagale. 1 flaçon s podukom 80 kr.

Politur pasta. Nепrecenljiv domač pomoček, s katerim vsakdo lahko zastarelo ali oslepele pohištvo itd. prelepo politira. Škatljica s podukom za celo garnituro 80 kr.

Snažilna krogla za srebro (putz-kugel), izvrsten pomoček ponoviti in osnažiti oslepele kovinske predmete. Nepogrešljivo za zlatarje in srebrarje, po 5 kr.

Regulator za vse ure je regulirana solnčna ura s kompasom, vsacemu priporočljiva, ker se po njej gotovo vsaka mehanična ura dá vrediti; fino po 25 kr.

Štupa za pranje. S to štupo si prihraniš čas, delo in denar, zlasti pa se perilo bolj varuje, kakor sicer. Funtni paket po 22 kr.

Amerikanske patentirane zavarovalne ključavnice, izvrstno delane, proti vsacemu lomastu manjše po 30, 40, 50 kr., večje po 70, 90 kr. 1 gld., velike z dvema ključama po 1 gld.; k popotnim torbam po 25, 40--50 kr.

Praktični so ostrogi za hlače, ki pri slabem vremenu hlače branijo omadeževanja, par po 10 kr.

Angleške škarje iz najboljšega jekla, različne vrste različno po 20, 25, 30, 35--45 kr., verižica 10 kr.

Prav koristne so nove mašinske olovke, brez sitnega ostrenja, tudi se špice ne lomijo: v les vdelane po 10 kr., v kost po 15 kr., s peresnim ročnikom in nožem 90 kr.; potrebna tekočina za 3 mesece 10 kr. Kos union-radirgumi za svinec in tinto 5 kr.

Nog ne premakati je vsacemu svetovati. S pomočjo izvrstne Metzgerjeve apreture za usnje, ki dela usnje mehko in nepremakljivo, tako da se tudi še dolgo nošeni črevlji ne premočijo, najbolje se doseže ta namen. 1 flaçon po 60 kr.

Perzijsko barvilo za lase, s katerim se mahoma sivi lasje ali rujavo ali črno pobarvajo; ob enem ohranjuje naravno čvrstost. Ono je iz želišč in vse neškodljivo. Karton s podukom 2 goldinarja.

Najnovejša štupa za rjo, garantirana. Z njo se odpravijo vse rjavine s platna, svile in drugih tkanin, tudi z jekla in železa.

Obročji za kurja očesa iz angorske volne, 12 za 25 kr.

Angleški lak za usnje, kateri dela usnje mehko in ga lakira ko zrcalo; mal flaçon 25, velik 45 kr.

Tekoč lim. Nepogrešljiv v vsaki hiši, ker si lahko vsak sam oskrbi v vsakem gospodarstvu pripetijoče se popravke; ta lim se drži leta in leta in semrzal rabi. Velik flaçon po 25 kr.

Nedišeče, nepremočljive posteljne vloge, braneče proti premakanji pri otrocih, bolnikih in otročnicah; po 90 kr., gld.: 1.20, 1.50, 1.70.

C. k. privil. saponinsk masten eter v kratkih trenotkih odpravi vsakojake madeže iz vsake obleke in tkanine brez izjeme. Ta novi izdelek v svojem učinku prekosi vse enake fabrikate, ker nobene barve ne oškoduje, se mahoma posuši in ne diši. Priporočljiv tudi za čiščenje rokavic. Flaçon s podukom 40 kr.

Štupa proti potečim se nogam odpravi sitni pót na nogah in iz njega izviraajočo smrajo; tudi obutalo konsevira. Škatljica s podukom za 3 mesece dovolj po 50 kr.

Pariški univerzalni kit nerazrušljivo in hitro zveže ne le steklo, porcelan, kamen, morskno peno, les itd., ampak tudi različno združuje: n. pr.: les s kovino, porcelan s steklom itd., tako da je kakor en kos. Paket tega vsaki hiši potrebnega blaga le 10 kr. Tak kit tekoč prav dober, flaçon 30 kr.

Pečatne marke za pisma, hi so zarad ročnosti, cene in gotove zapornice boljše kakor oblati ali vosek, najlepše, z vsako firmo, grbom, imenom ali monogramom. 500 mark po gld.: 1.30, 1000 mark 1 gld. 60 kr.

Regulator-peresa popravljiva za vsako roko in vsak papir, tako da je z istim peresom mogoče najtenjše kaligrfične, pa tudi najdebelejše črte pisati. 12 peres 24 kr.

Prave angleške britve z dvema nožema po 20, 30, 40 kr.; s 3 noži po 50, 60 kr., najfineje s 3 noži po 60, 70, 90 kr., 1 gld.; s 4 noži 80 kr., gld.: 1, 1.20.

Najviše patentirana mišnica za miši, podgane, krte

Svarilo: Ker se imenovani predmeti tudi ponarejajo, obračam pozornost na to, da se le v podpisanej zalogi, dobivajo nepopačeni. Ceniki vsih predmetov v zalogi se oddajajo brezplačno. Tudi obračam pozornost čestitih prebivalcev po deželi na moj komisijski oddelek, to je edina štacuna v tej struki, v kateri se najmanjše in največje naročilo iz kterega koli oddelka, hitro in jeftino dovrši, priporočja se tedaj za obilna naročila

(11)
prva avstrijska komisijska štacuna **A. Friedmann-a** na Dunaji, Praterstrasse 26.

in škričke. Prodaja se z garantijo velika kositarjeva posoda po 1 gld.

Najboljše zdravilo ohraniti si frišne lase in bele ali sive počrniti je orehovo olje; vsi kemični preparati so škodljivi. Učastujem se naznanjati, da imam bogato zalogo nepokvarjenega orehovega olja.

Praktična znajdba! Vendar se je posrečilo iznajditi prah za črnilo, kateri bo vsacemu po volji; prekosi vse dosedajne glade dobrote in cene. Če se prilije nekoliko vode se v hipu napravi najboljša črna tinta, ki je koj za rabo. 1 paket, dovolj za 1 bokal, velja 20 kr.

Brilantni prah, nov, dovršen, kemično sestavljen metaličen prah, ki se skaže vrednega svojega imena. Predmet, iz zlahtne ali iz nežlahtne kovine, ki je umazan, zastarel in ima neizbrisljive madeže, se s tem prahom podrgne in se briljantno svetli. Ta prah osnaži in polira predmete nepravilno hitro. 1 škatljica z navodom 25 kr.

Nova znajdba. Kemični svinčnik nadomestuje najboljše črnilo za znakovanje; piše se z njim na robo, na kterej se hoče napraviti znakmo, kakor z navadnim svinčnikom, in ko se je roba enkrat oprala, je znakma popolnoma črna in neizbrisljiva. 1 kos velja 35 kr.

Prah za posrebiti često izvrstno služi; posrebiti vsako kovino v malo minutah in se posebno priporočja za predmete s srebrom platinane, ki so izgubili barvo. Predmeti pakfongasti se premené v srebro. 1 paket 25 kr.

Angleške škarje iz najboljšega jekla. 1 škarje za vrezovanje, najfineje 25, 35 do 45 kr. 1 škarjice za izrezljavanje, najfineje 20--30 kr. Škarna verižica 10 kr.

Izvrstna lakna maža s kavčukom zmešana, da se usnje ohrani. 1 škatla (1 funt) 30 kr.

Coprniško črnilo za šalo in resnico. Pismo pisano s tem črnilom, ostane najbistrejšemu očesu skrivnost; le ta ga more brati, ki ima navod. 1 sklenica tacega črnila 25 kr.

Električne krtačice za zobe, s katerimi se brez vsake paste in drugih zdravil (samo s čisto vodo) zobje osnažijo, da so beli, zdravi in brez slabega duha. Da se jih več izpeča, je cena za eno le 60 kr.

Novo mašine za bolhe loviti se prodajajo po 20 kr. Radikalen pripomoček, da se kurja očesa v 8 dneh popolnoma odpravijo. To novo iznajdeno sredstvo prekosi vsa dosedajna in smo porok zauj. 1 škatla z navodom kako se rabi 40 kr.

Edina zaloga v Avstriji nepopačenega arničnega olja, ki ima v sebi čudovito moč, da odpravi glavobol, krepi rast las in živcev, in tako rast las celo na plešah v jako kratkem času pospeši, — tudi zatara lišaje na glavi. Kot zdravilo rabi proti zmečkanji, proti trganji v udih, revmatizmu, šenu in če se noga ali roka zvine. Več v priloženem popisu. 1 sklenica 1 gld.

Pravo prekvidno Glycerin-mjilo z najfinejimi vonjavami, kos po 5, 10, 15, 20 kr., veliki 25 kr.; 1 posoda pravega mazila za lase iz konjske masti 30 kr.; Glycerin-mjilo, tekoče, 1 sklenica 25 kr.; — Glycerinov cvet, da se ohrani koža čista, 1 steklenica 45 kr., kakor tudi drugi predmeti parfimerije in toaletne iz domačih in tujih krajev v največji izbiri.

Izvrstna zmes za lakiranje tal pa sobah s kavčukom, ki da tlam najlepši blesk, in dalje traja, ko vse druge. 1 škatla zadosti za eno sobo 80 kr.

Zmes za usnje s kavčukom, da ostane usnje nepogibeljno, se posebno priporočja za konjske jermenje itd. Kositarna pušica 60 kr.

Najboljša pasta za britve. Z njo se prihrani to, da britev ni treba brusiti. 1 škatlica 25 kr.

Neobhodno potrebni za vsako gospodinjstvo so novi patentirani brusilniki, s katerimi se prav lahko, brez muje vsake ostrine, škarje, noži itd. v enej minuti zbrusijo. 1 kos samo 35 kr.

Medicinsko mjilo, smolnato, imenovano čudežno mjilo, potrjen in gotov pomoček za vsakoršne bolezni na koži, zoper lišaje, garje, srbečico itd. Se rabi pri otrocih in odraslih. 1 kos z navodom 25 kr.

Najboljše dunajske vode za odpravljanje madežev, velja sklenica 10 kr.

Enerivoir odpravi hipomaj iz perila in drugih rob vsak nov ali star tintni madež. 1 sklenica velja 25 kr.

Mušni eter za izbe, kuhinje, sobe, prav prijetno vonja in prepodi v četrt ure še toliko muh. 1 sklenica 30 kr.

Vse nevidljivo se vidi po novih žepnih drobnogledih, ki 10-, 20-, 30- do 100krat vsako reč povečkajo, tako da se celo živalice v studenčnici dobro vidijo. Tudi ti drobnogledi mnogovrstno koristijo, n. pri kupovanji moke, žita, stročnih pridelkov, specerij, tkanine, za razločevanje in naravoslovje itd. 1 kos kr.: 40, 60, 80, gld.: 1, 1.20 1.50.

Smrt vsim sitnim mrčesom! z novo znajdeno tekočino, ki vse mrčese pomori. Ta tekočina umori vse mrčese in ob enem varuje, da se ne vgnjezdijo. Rabi se proti stenicam, šurkom, moljem, bolham itd. 1 sklenica, velika 30 kr.

Epileptični krč (božjast)

pismeno zdravi specialni zdravnik za božjast doktor **O. Killisch v Berlinu**, zdaj: Louisenstrasse 45. — Ozdravil jih je že nad sto.

(45)